

พฤกษกรรมสารลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาล

พ.ศ.ศ. อุทัยวรรณ แก้วสอาด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-784-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012881

11/2000.801

VOTING BEHAVIOR OF METROPOLITAN POLICE

Pol. Maj. Uthaiwan Kaew-sa-ard

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-784-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาล

โดย

พ.ศ.ศ. อุทัยวรรณ แก้วสอาด

ภาควิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.หรรศศักดิ์ ห่องแก้ว

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนาวิทย์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.หรรศศักดิ์ ห่องแก้ว)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กมลลา สุขธานีช-ชันทปราบ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาล
ชื่อนิติกร	พ.ศ.ต. อุทัยวรรณ แก้วสอาด
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว
ภาควิชา	การปกครอง
ปีการศึกษา	2529

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยได้ทำการสอบถามจากข้าราชการตำรวจจำนวน 400 นาย ในการศึกษาครั้งนี้ ถือว่าปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการรับราชการ เป็นตัวแปรอิสระ และทัศนคติที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นตัวแปรตาม

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของนายตำรวจ มีความสัมพันธ์กับแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียง กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางขึ้นไป มีการศึกษาสูง มีอายุอยู่ในช่วง 40-49 ปี และสูงอายุ (50-59 ปี) มีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามความต้องการของตัวเอง และผู้ที่มีอายุการรับราชการนานมีแนวโน้มจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ล่วงหน้า และในการออกเสียงเลือกตั้งนั้น ไม่ว่าข้าราชการตำรวจเหล่านั้นจะมีปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกันอย่างไร ก็มักจะคำนึงถึงผู้สมัครและพรรคการเมืองรวมกันมากกว่าจะคำนึงถึงเฉพาะบุคคลหรือพรรคการเมืองเท่านั้น นอกจากนี้ พบว่า ทัศนคติหรือความรู้สึกต่อระบบการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองภายในและภายนอกประเทศไม่มีผลกระทบต่อ การออกเสียงเลือกตั้ง ส่วนแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจเหล่านั้นคำนึงถึงตัวผู้สมัครมากขึ้นกว่าการที่จะคำนึงถึงเฉพาะพรรคการเมือง.

Thesis Title   Voting Behavior of Metropolitan Police
Name   Pol.Maj. Uthaiwan Kaew-sa-ard
Thesis Advisor   Associate Professor Pornsak Phongphaew, Ph.D.
Department   Government
Academic Year   1986

ABSTRACT

The thesis is an attempt to study the pattern of voting in general election among the metropolitan police officers. The study is based on 400 police officers as population of study. Socio-economic factors--age, education background, income, and services period are considered as independent variables while police officers' attitude toward the member of parliament is treated as dependent variable.

The study finds out that socio-economic factors is correlated to the pattern of voting among the police officers. That means, the police officers from the middle socio-economic level, of high level of education, of middle age and over tend to go to vote by themselves. And if they are long in service, their choice of candidate is made on voting day. Their choice of candidate and party is made together rather than separate regardless of their socio-economic background. Moreover the study also reach the conclusion that attitude does not have any impact on voting behavior. However this behavior is going to change since the police officers tend to vote on the basis of person more than of political party.

กิตติกรรมประกาศ

ในการที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยเป็นรูปเล่มขึ้นได้ นอกจากที่ผู้เขียนได้เพียรพยายามหามุมแห่งสิ่งต่าง ๆ ทั้งทางค่านาถาลังกาย กาลังใจอย่างมากมายแล้ว แต่ในประการสำคัญที่สุดผู้เขียนขอกราบขอพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ห่องแก้ว ที่กรุณาเสียสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา คอยให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทั้งยังเป็นผู้ที่ให้กำลังใจกับผู้เขียนด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้เขียนมีความมุ่งมั่นจนกระทั่งสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นได้ ขอกราบขอพระคุณท่านศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ด้วยความเมตตาเสมอมา อีกทั้งขอขอพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต ญุงงการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยและข้อมูลบางประการ ขอขอพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.กมลลา สุขพานิช-ชั้นพราย ที่ได้ให้คำปรึกษาในรายละเอียด ทั้งยังช่วยชี้แนะให้กำลังใจแก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา และขอขอพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตอนารักษ์ ที่ได้กรุณาแนะนำในรายละเอียดของเนื้อหาและกรรณาเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอพระคุณท่าน พล.ต.ท.สุทัศน์ สุขุมวาท อธิการบดี กรรมการตำรวจฝ่ายปราบปราม และผู้บังคับบัญชาทุกท่านในสำนักงานรองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายปราบปราม ที่ได้ให้การสนับสนุนให้การดูแลผู้เขียนในทุกด้านอย่างดียิ่ง คอยเฝ้าติดตามสอบถาม และคอยกระตุ้นเตือนให้ผู้เขียนมีความมานะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงด้วยความหวังใจเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณสมานธ์ จันทร์วิทย์ ปลัดอำเภอเมืองศรีนครินทร์ อัญช่า และคุณกนกพรพรรณ แสงเรือง ที่กรุณาช่วยเหลือนำข้อมูลบางประการสำหรับการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณทัศนเทพภักญจวรรณศิริ อยู่เกิด เทียนรุ่ง ญาติพี่น้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือนในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้กำลังใจกับผู้เขียนโดยดีตลอดมา และผู้ที่

มีอาจจะกล่าวนามได้ทั้งหมด ผู้เขียนขอระลึกถึงในความช่วยเหลือของบิดามารดาและ
ตลอดไป

เหนือสิ่งอื่นใดแล้ว ผู้เขียนขอขอบคุณค่าที่อาจมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แก่บิดาและ
มารดาผู้ให้ความรัก ความอบอุ่น กำลังใจแก่ลูกด้วยดีตลอดมา

พ.ต.ต. อุทัยวรรณ แก้วสะอาด
เมษายน 2529

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ง
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาของปัญหา.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	5
ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับตำรวจ.....	8
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	11
สมมุติฐานในการศึกษา.....	12
ขอบเขตของการศึกษา.....	14
วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์สำคัญ.....	20
ประโยชน์ของการศึกษา.....	21
การนำเสนอรายการวิจัย.....	21
2 แนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
แนวทางการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	23
ทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนด.....	34
ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล.....	34
ทฤษฎีระบบ.....	36
สรุป.....	37

บทที่	หน้า
3 การเลือกตั้งกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย.....	40
ความสำคัญและความหมายของการเลือกตั้ง.....	40
ความหมายและระบบของการเลือกตั้ง.....	42
หลักเกณฑ์ในการเลือกตั้ง.....	44
วิธีการออกเสียงเลือกตั้ง.....	46
การเลือกตั้งของประเทศไทยโดยสังเขป.....	50
การเลือกตั้งในระดับชาติ.....	51
4 ตำรวจกับการเมือง.....	63
ความเป็นมาของตำรวจไทย.....	63
การแบ่งส่วนราชการและเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล.....	67
ตำรวจกับการเมือง.....	69
ตำรวจกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	74
5 ผลการศึกษา.....	82
อิทธิพลของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง...	83
เหตุผลสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่จะมีในครั้งต่อไป...	90
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกของตนเองและการถูกระดม.....	96
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือตัวบุคคล.....	100
ความนิยมพรรคและตัวบุคคล.....	103
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับระยะเวลาการตัดสินใจ.....	108
ความรู้สึกลงการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	112
อิทธิพลของความรู้สึกลงการเมืองที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	125

บทที่	หน้า
สถานการณัภายใต้และภายนอกประเทศกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง .	128
อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางการเมืองที่มีต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง .	139
สรุป.....	141
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	143
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	143
ความสนใจและความรู้สึกทางการเมืองกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง .	145
สถานการณัภายใต้และภายนอกประเทศกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง .	139
แบบแผนทั่วไปของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของข้าราชการตำรวจนคร บาล.....	146
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อการวิจัย.....	147
บรรณานุกรม.....	150
ภาคผนวก.....	159
แบบสัมภาษณ์.....	161
ประวัติผู้เขียน.....	172

สารบัญชาราย

ตารางที่		หน้า
1.1	สถาปนาพหุทาง เศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มข้าราชการตำรวจนครบาล ตัวอย่างที่ตอบคำถาม.....	17
1.2	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจและ สังคม เปรียบเทียบระหว่างการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 18 เมษายน 2526 กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีครั้ง ต่อไป.....	66
5.1	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจและ สังคม เปรียบเทียบระหว่างการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 18 เมษายน 2526 กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีในครั้ง ต่อไป.....	85
5.2	ร้อยละของเหตุผลในการไปเลือกตั้งที่จะมีครั้งต่อไป จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม.....	94
5.3	การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการถูกระดมในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 18 เมษายน 2526 จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม.....	98
5.4	อัตราร้อยละของการเลือกพรรค-เลือกบุคคล จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคม.....	102
5.5	อัตราร้อยละความนิยมพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมือง.....	106
5.6	เหตุผลที่ชอบหัวหน้าพรรคการเมือง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคม.....	107
5.7	อัตราร้อยละของช่วงเวลาการตัดสินใจ จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม.....	111
5.8	ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคม.....	118

ตารางที่	หน้า
5.9	ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและ สังคม..... 120
5.10	ทัศนคติต่อบทบาทของ ส.ส. จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม... 122
5.11	ทัศนคติต่อการเลือกตั้ง จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม..... 123
5.12	การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำแนกตามทัศนคติต่อนโยบายการ แก้ปัญหาของรัฐบาล ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาล ทัศนคติต่อบทบาท ของ ส.ส. และทัศนคติต่อการเลือกตั้ง..... 126
5.13	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศ จำแนกตาม สถานภาพทางเศรษฐกิจ..... 133
5.14	ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลก จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ..... 135
5.15	ทัศนคติต่อการบริหารการเลือกตั้งของรัฐบาล จำแนกตามสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม..... 137
5.16	การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. จำแนกตามการเปลี่ยนแปลงทาง การเมืองภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศ ต่าง ๆ ในโลก และเตรียมการเลือกตั้งของรัฐบาล..... 140

สารบัญรูปประกอบ

รูปที่		หน้า
1.1	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจ ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล.....	13
3.1	หน้าที่พรรคการเมือง.....	55
4.1	แผนภูมิแบ่งส่วนราชการของกองบัญชาการตำรวจนครบาล.....	77
4.2	สายการบังคับบัญชาในสถานีตำรวจนครบาล.....	78
4.3	สายการบังคับบัญชาของสารวัตรใหญ่ในสถานีตำรวจนครบาล.....	79
4.4	สายการบังคับบัญชาของสารวัตรในสถานีตำรวจนครบาล.....	80
4.5	หน้าที่ตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจนครบาล.....	81